

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ХРИСТОЛОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ:

- ПІЄТИЗМ
- РАЦІОНАЛІЗМ
- МЕТОДИЗМ
- ФУНДАМЕНТАЛІЗМ

Протестантські Христологічні концепції

Хоча вихідною точкою Реформації не була христологія, проте в тій чи іншій мірі, особа Христа, і ставлення до неї неодноразово були причиною різного роду непорозумінь між католиками і протестантами.

У Протестантському богослов'ї тайна Ісуса Христа стоїть на особливому місці. Адже за Лютером, людина тільки тоді повністю і глибоко починає вірити у Христа, коли бачить у Ньому своє власне спасіння і дозволяє Йому через акт повної довіри бути для себе тим, чим Ісус хоче (і згідно Божої волі повинен) бути для людини. Звідси випливає, що христологія, у розумінні Лютера, тісно пов'язана із сотеріологією.

Саме тому потрібно розглянути погляди самих творців Реформації на особу і спасенну справу Христа, динамічний розвиток пізніших протестантських христологічних концепцій, плюралізм сучасних напрямків протестантської христології, а також деякі важливі елементи цієї христології у відношенні до католицького підходу щодо Тайни Христа.

Протестантська ортодоксія

Визначне місце у протестанській релігійній творчості займає книга “Формула згоди” (1577р.). Це був перший документ у богословському напрямі лютеранства, названого ортодоксією. Ортодоксальна лютеранська христологія висунула аксіому *finitum saepe infiniti*. У вченні про особу Ісуса Христа сильний наголос ставився на реальності та інтегральності двох його природ. При описуванні їх поєднання розрізняли такі поняття, як сам процес поєднання (*unitio*), стан поєднання (*unio personalis*) і факт співучасті однієї природи у другій.

У науці намагалися врівноважити два стани Христа: стан підвищення і стан пониження. Це викликало гостру христологічну суперечку. Лютерани вважали, що стан підвищення Христа починається з моменту, коли Він “возсів по правиці Отця”, а реформатори бачили цей початок ще у зішесті Христа в ад.

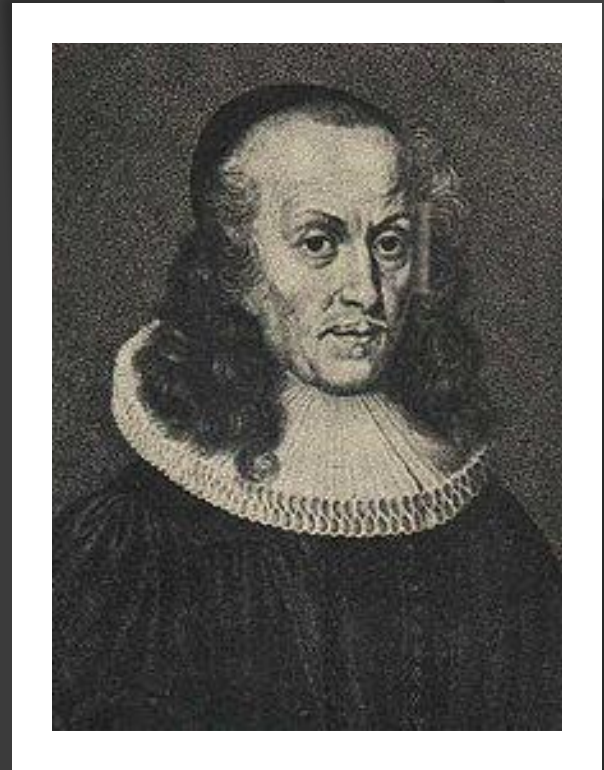
Протестантська ортодоксія

Центральною догмою реформованої ортодоксії була наука про призначення Ісуса, якого вважали за головну постать вибраних, за першого вибраного. Але незалежно від того, Йому належало також право безконечного віддалення від Бога, так що не могло бути мови про належний і реальний обмін форм між двома природами Христа. Йому належали тільки надлюдські дари благодаті, і у зв'язку з цим Ісусові надавалася *communicatio gratiarum*.

Таким чином, ортодоксія поволі підготувала повну зміну традиційної христології, яка зреалізувалася у так званому перехідному богослов'ї та у пієтизмі.

ПІЄТИЗМ

Концепція зародилася у XVII-XVIII столітті в Німеччині, у середовищі лютеранів, як реакція на формалізм і сухий раціоналізм ортодоксального лютеранства, та як відродження ідеї первинного лютеранства.

Засновник – франкфуртський богослов Філіп Якоб Шпенер (1635-1705).

Центром пієтизму став відкритий у 1694 році Університет у Галле.

ПІЄТИЗМ

Відкидаючи зовнішню церковну обрядовість, пієтизм закликав до поглиблення віри, особливого значення надавав внутрішнім емоційним переживанням віруючого, молитві, що сприяє релігійному відчуттю, закликав до морального самовдосконалення. Пієтизм визначає гріховними будь-які розваги і читання нерелігійної літератури. Представники писали, що християнство походить із серця, а не з догматичних формул, саме тому пієтизм не звертав ніякої уваги на спекулятивний аспект догматики.

Оскільки пієтисти не надавали великого значення догматиці, то місце мав взаємний вплив на аналогічні рухи всередині інших протестантських конфесій, як наслідок чого, термін «пієтизм» використовувався і відносно інших, не пов'язаних з лютеранством деномінаціями і релігійними групами.

У широкому значення цього слова, пієтизм – це релігійно-містичний настрій, поведінка.

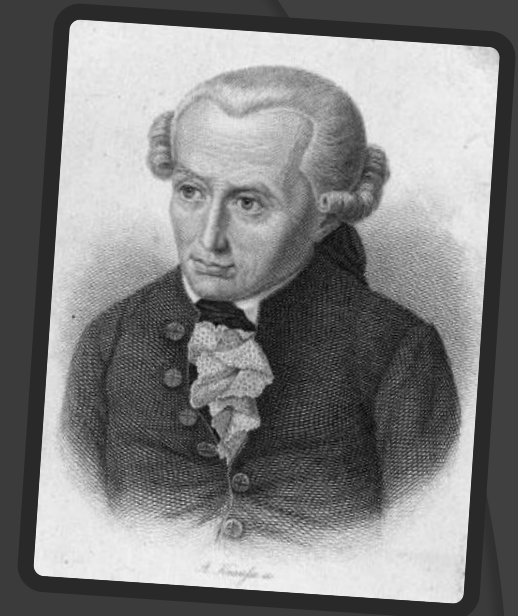
РАЦІОНАЛІЗМ

Раціоналізм — філософська точка зору яка наголошує першість і компететність розуму (логічного ходу міркування) в пошуку правди.

Раціоналізм вважається ознаковою характеристикою сучасного духу. Проте було б невірним твердити, що раціоналізм був чимось зовсім чужим для середньовічної думки.

Становлення раціоналістичного світогляду в контексті розвитку експериментального природознавства і філософії було, безумовно, видатним досягненням у культурному процесі Нового часу.

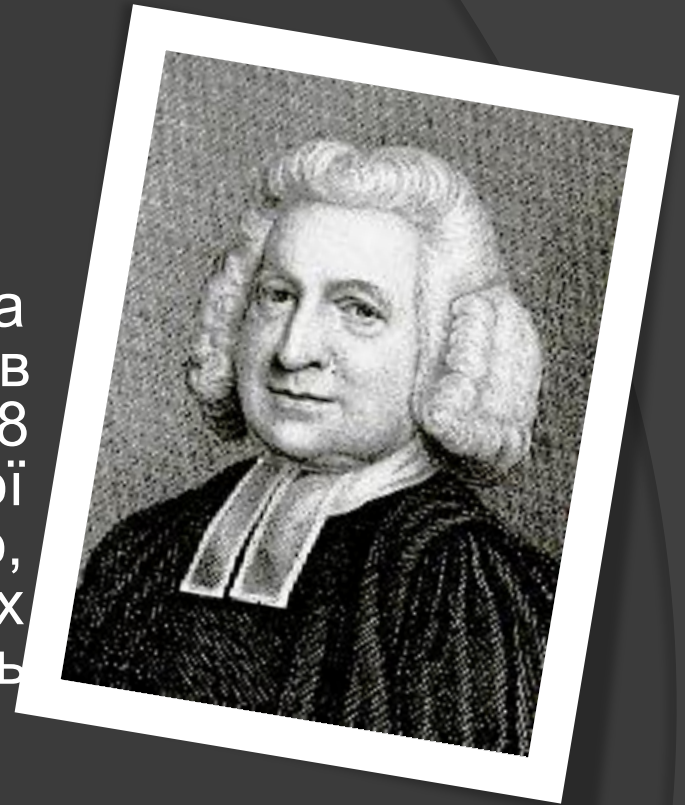
Раціоналізм бачив у Ісусі вже тільки морально зразкову людину і вчителя, який жив у тісній єдності з Богом. З таким підходом пов'язана думка Канта про Ісуса Сина Божого як про емпіричний приклад існуючої в нашому розумі ідеї людини, милої Богові у моральному плані. Таким чином дійшло до виникнення “христології”, яка описувала особу Ісуса просто як “найчистіше втілення” людського розуму.

МЕТОДИЗМ

Методизм – це протестантська церква, яка найбільше поширена в США, Великобританії. Виникла в 18 ст., відділившись від англіканської церкви, вимагаючи поетапного, методичного виконання релігійних приписів. Методисти сповідують релігійне смирення і терпеливість.

Методизм, як течія всередині англіканства, виник в 1720-их роках в Оксфорді. Священник англіканської церкви Чарльз Уеслі (1703-1791) став членом, а згодом очолив групу найбільш настроєних студентів, які склали клятву часто відвідувати «клуб святих», серйозно вивчати Біблію і регулярно провідувати оксфордські тюрми.

Розрив з англіканством стався в 1775 році, через 4 роки після смерті Уеслі.

МЕТОДИЗМ

Всі методистські церкви сповідують вірність Святому Письму, як вищому путівнику у вірі і служінні. Вони вітають різні досягнення сучасної біблістики. Також приймають історичні «символи віри» і переконані, що слідує традиціям протестантської Реформації.

Суперечки про непорочне зачаття і фізичне воскресіння Ісуса Христа в значній мірі не зачепили методистів; вони допускають різноманітні погляди в цих питаннях в рамках історичної віри. Методисти наголошують на вченні про вищість Христа, розуміючи під цим «досконалу любов»; це дуже тісно зв'язано з особою Джона Уеслі, який вважав, що кожен християнин повинен до цього прагнути за посередництвом Святого Духа (тут треба розказати історію з життя Джона).

ФУНДАМЕНТАЛІЗМ

Фундаменталізм виник в протестантському середовищі, як протиріччя до самої традиції протестантства. Фундаменталісти намагалися зупинитися в вільному плаванні протестантів і причалити до незмінної «скали віри».

Протестантський фундаменталізм – це контрреформація всередині Реформації. Термін «фундаменталізм» бере початок з серії публікацій під заголовком "The Fundamentals. A Testimony to the Truth" зроблених північноамериканськими євангелистами в 1910-1912 рр.

В них вірність християнській істині ототожнювалась з безумовним прийняттям певних правд віри:

- ⦿ Святе Письмо є богонатхненним і безпомилковим в кожній деталі;
- ⦿ Христос народився від Діви;
- ⦿ Його воскресіння було фізичним отже Його другий прихід буде також фізичним;
- ⦿ Здійснене Христом відкуплення слід розуміти як таке, в якому Христос постраждав замість людини.

ФУНДАМЕНТАЛІЗМ

Фундаменталістичний рух початку ХХ століття виник як реакція на поширення історично-критичного методу вивчення Біблії, та на Богословський лібералізм в цілому, як спроба раціонального захисту віри і християнства в умовах надзвичайно швидкої десакралізації культури, ідей індивідуальної свободи і суспільного прогресу, автономії гуманітарних наук, відділення церкви від держави. Все це викликало несприйняття з боку консервативно налаштованих християн. Віра в традиційному розумінні виявилась під загрозою, тому прихильники крайніх поглядів виступили з проектом максимально можливої консервації традиції, її так званого «підморожування».

В ГОЛОВНИХ РОЛЯХ:

МАРТИН ЛЮТЕР

The end!
ФІЛІП ЯКОВ ШТЕНЕР

ЧАРЛЬЗ УЕСЛІ

А ТАКОЖ БРАТИ

ПІД ПІСОНІМ "ПІСОНІМ"